

Í DAG

FØROYSK STJÓRNARMÁL
TJÓÐSKAPARMÁL FØROYA

Stjórnapolitikkur javnaðarflokksins

TAÐ var javnaðarmonnum greitt, beinanvegin sum teir komu á ting, at torført fór at vera at vinna fram á sosialistisku leiðini, um ikki greiða fekt á stjórnarviðurskiftunum og teimum tjóðskaparligu spurningunum, ið mikið stríð og klandur stóðst av.

Stjórnamálið var ikki lætt at greiða, tí sambandsflokkurin helt fast um amtsstöðuna — einki skuldi henda og einki skuldi broytast í viðurskiftunum Danmarkar — Føroya millum. HENDA forkastiliga stóða sambandsins var hvorki at hoggja ella stinga í.

Hinmegnin stóð sjálvstýrisflokkurin, sum veruliga onga stjórnapolitiska stóðu hevði. Hetta varð prógvað, tá Stauning kom við sjálvstýristilboði sínum. Innanflokka var tá heljarstríð. Sjálvstýrismeann vóru rúskandi ósámdir um, hvat veruliga meintist við sjálvstýri, og tí havnaðu teir sjálvstýristilboðnum. HENDA forkastiliga stóða sjálvstýrisflokksins gjørdi, at stjórnapolitiska stríðið helt áfram. Tá sambandið millum Danmark og Føroyar varð slitið í 1940, mátti nýggj stjórnaarskipan setast í verk, og javnaðarmenn gingu á odda fyrri at útvega loyngingum lóggávuváld, sum á fyrsta sinni varð nýtt til at hækka fiskimannapartin úr 33 upp í 42 pst. av veiðuni.

AFTANA krígsslok var tað greitt, at stjórnaarskipan mátti broytast. Vit fingu heimastýrslógina, ið er ein avskrift av uppskoti javnaðarflokksins til nýggja stjórnaarskipan. Hon er verk javnaðarmanna, og hon veitir okkum

1. alt tað sjálvstýri, vit vilja hava og eru forir at gjalda.
2. fult lóggávu- og umsitingarvæld í sermálum.
3. samráðingarrætt við útheimin.
4. fulla viðurkenning av flagginum.
5. fulla viðurkenning av móðurmálinum.
6. borgarligar, fíggarligar, sosialar og mentunarlígar sómdir, sum stendur mót við tað allra besta í heiminum á hesum øki.

ALLIR flokkar hava svarið trygdareid til heimastýrslógina, og allir flokkar hava virkað undir henni. Við sterku stóðu javnaðarflokksins varð stjórnaarskipanarmálið loyst. Teir orðmiklu og ósingarsamu sjálvstýrisflokkarnir eiga hvørki deil ella lut í hesum verki.

SOSIALURIN Viðmerkingar

FØROYA FOLKAHÁSKÚLI

Føroya Fólkaháskúli hevði onga tíð fingið almennan stuðul, fyrr enn javnaðarmenn komu uppi landsstýrið. Sjálvstýrismenn og fólkaflokksmenn, sum tíðum hava sagt seg so góðar við henda skúla, høvdu sitið við meiráluta í landsstýrinum, men teir veltu ikki háskulanum eitt oyra.

Skúlaholnir vóru ov litil og ótíðarhóskandi, næmingarúm truttu

og eingin var fimleikarhóllin. Her var almikið at triva í um skólin veruliga skuldi kunna lúka sínar treytir.

Undir seinasta landsstýri var tí jattaður Føroya Fólkaháskúla stóður stuðul, 250.000 kr. at gjalda í 10 ár til skúlabýgging og annað.

Tað var munur á at fáa hetta og einki. Skúlaholnir eru nú vordin góð, fimleikarhóllin bygd, og næmingarnar hava fingið góð rúm at búgva í.

Hetta var avrikað undir seinasta landsstýri — og Marius Johannessen hevur takkað fyrri tað ...

Landbúnaðurin

DANMARK:

Lítið korn og góðskan vánalig

Herviliga regnveðrið, ið eisini hevur vitja Danmark, hevur verið landbúnaðinum at meini. Illa hevur gingið við innheystingini, sum ætlandi ikki verður lúg fyr enn í miðjum október. Korn- ið er væl minni enn vanligt, og góðskan vánalig. Tað eru upp í 30 pst. av vatni í korninum. Hetta kostar búnaðarmonnum 4 kr. uppá tunnuna í turkúereidslum. Prisurin fyrri tunnuna, sum annars er 40 kr., verður tí at fara niður í 36 kr. tunnuna hjá teim nógvu hondrunum.

MJÓLKIN

OG REINSEMI

Soleiðis eitur skilagóður greinastubbi á seinasta Norðlýsi, har fram hildið verður, at mjólkini ikki altíð verður nóg væl handfarið, og at dómir eru, um, hvussu hervilgar skjúkur hava tikið seg upp í sambandi við smittasamari mjólk.

Blaðið heldur áfram og sigur, at tað er landsleknin, ið skal siga okkum, um vit fáa nóg góða og reina mjólk. Tað er einki loyndarmál, at mjólkaeftirlitið er sera vánaligt ella rættari: vit hava einki eftirlit, og kann av sonnum sigast, at hetta er beinleiðis ófersvarligt og at seta folkaheilsuna uppá spæl.

Hetta er mál, ið hitt almenna eitur at at taka sær av og heldur nýta pening til fyrbyggingandi eftirlit við mjólkini enn til óvurðýrar hospitalsengur.

Forbrúkararnir mugu hava fullkomna trygd fyrri, at hin óvurðýra mjólkini ikki verður teimum at bana, men kenna seg fullvisar í at hvør mjólkadropi er teimum til heilsubótur.

Tá vildi eisini meira mjólk verid drukkin!

Brev til Sosialin

KÓPURIN.

Eg skal ikki gera meg klókan uppá, hvussu nógvar kópur er undir Føroyum, og hvussu nógvan hann etur dagliga ella árliga av fiski: men viðvíkjandi útruðdingini, sum nú verður honorerad av loynginginum, fari eg at siga nokur fá orð.

Tit fíla aldri kópin undir Føroyum útruððan við at skjóta við byrsu ella riflu ella við at fara á látur.

Tað verður so forsvinnandi lítið, ið kann forkomast á henda hátt, at kópurin verður at nørast skjótt hóast alla skjóting og tær 50 krónurnar.

Eini ráð kundir tó verid. Nógva- staðni undir landi liggur kópur ofta í rúgvuvis — ja, eg ivist ikki í eg

havi sæð fleiri hundar — uppi á hellum og flesjum.

Høvdu menn tá maskinbyrsu, kundi stóður sori verið gjørdur, og er hetta eftir mínum tykki einasta ráðini at halda kópatalinum niðri.

Gamalur kópaskjótari.

eygab

BRISLA HVAT? Úr einum greinastubba í »14. sept.« 15. sept. 1962, skulu vit endurprentað hetta brotið har teir gera upp við núverandi »sjálvstýrispartnara sín:

»... eg haldi, at »14. sept.« meira enn higartil eitur at minna fólk- ið á HVAT fólkaflokkurin gjørdi í landsstýristíð síni. Her eru nokur dóm:

1. Sáttmálabinding um at sleppa øllum sjálvstýrispolitikk.
2. Logreglan gjørd dansk.
3. Uppskot um føroyskan skúla felt.
4. Sáttmáli undirskrivaður um radarstöð á Samfelli.
5. Deyðarevring innførd.
6. Føroyar gjørdar til dansk marindistrikt.
7. Danskir hermenn og hundar beittir eftir føroyingum.
8. Føroysku fiskimóðini av-avreidd.

FISKIVINNA

Síla-æventýr við GOTLAND

Stórar torvur av silum eru í hesum døgum komnar saman eystanfyrri oyggjarnar Gotland og Öland í Eystursjónum. Ein keypari fekk 4 tons eftir trimum døgum, og hetta eru ikki smásl, vega upp í 20–25 kg. Gamlir fiskimenn siga, at slíki er ikki hent áður, sum teir vita um.

HVUSSU NÓGV

MISSA FISKIMENN?

Tað eru sjálvandi gleðiðilindi hjá fiskimonnum, tá teir frætta, at smøggliga er meðalprisurin á fiski farin upp við 25 oyru kg, og so nakrar dagar seinri koma tíðindi um, at aftur ein prishekking er farin fram.

Men eisini hetta hevur eina skuggasiðu — eina nærsagt óhugna luga skuggasiðu. Hvussu leingi hava fiskimenn avreitt fisk fyrri tann undirpris, ið verið hevur framman-

undan?, tí ivaleyst er prisurin á heimsmarknaðinum ikki farin upp eftir einari nátt, heldur man vera talan um ein stigvisan prisvøkstur.

»14. september« boðar frá at Føroya fiskasøla eitur í miljónavis av krónum. Onkustaðni eru hesar miljónirnar komnar, og hvørt mans barn veit, hvaðani tær eru komnar, og hvør hevur sveitta fyrri tær.

Ein má spyrja: hvat ger umboðsmáður fiskimanna í prisásetingarnevndini?

Er hann bara ein nikkudukka, ella hvat? w

danska rikiskassan eftir »dani- seringsgulli« sum hitt sokall- ada »sjálvstýrislandstýrið«.

Veitst tú

AT tjóðveldismenn undan seinasta vali jóvadu hægri lón, lægri prisir, minni skatt, minni toll og leikaðu orir inná umsetingargjaldið eins og alt »dani- seringsgulli« ið Dam dró til landið.

AT tjóðveldismenn ongum hava veitt meira lón enn landsstýris monnum, sum hava fingið 6000 kr. eyka um árið og loyngingsmonnum, sum hava fingið 1600 kr. eyka.

AT prisirnir eru munandi uppe- farnir síðan tjóðveldismenn komu til ráðið, men higartil hava teir einki gjørt fyrri at stóða prisvøstrinum.

AT skatturin er munandi øktur við eykaskatti á inntøkur oman- fyri 20.000 kr. eins og gomul, avlamin og onnur treingjandi eru komin undir munandi størri skattaskyldu.

AT tollurin er hækkaður í stórum á ymskum økjum, eitt nú 15 pst. uppá sjóklæði, 20 oyru

sínið o.s.f. AT ongatið hava menn trároynt

TAÐ ER VERULEIKI

AT undir fólkaflokksstýrinum varð uppskotið frá javnaðarmonnum um fólkapensjón tvær ferð ir felt.

AT undir seinasta landsstýri vórðu lóginar um fólkapensjón, av- lamispensjón, einkjupensjón, barnærgyð og serforsorg framdar.

AT undir hesum landsstýrinum eru teir longu væl á veg at minka um hesar sosialu góðar.

tíl gamans

Prestrurin: Eg biði fyrri øllum.

Sakforurin: Eg prosederi fyrri øll.

Læknin: Eg leki øll.

Skattaborgarin: Og eg gjaldið, hvat tað kostar.

PHILIP, prinsur: Orsøkin til, at leiðslan í mongum stórum fyrri- tokum er ódugnalig, kemur sv, at bara ein stjóri við magasári ger tað arbeiðið, sum tveir stjórar við magasári áttu at gjørt.

— Eg havi ikki sagt, at tú ert býttur, Petur. Eg havi bara sagt, at tú ongatið hevur havt ein tanka í høvd inum, og at eg ikki hevði trúð, at tú hevði høvd, um eg ikki sjálvir hevði sæð tað.

Ein kann enn fíla vaskipulvur utt ein vírðislonina — um ein er held igrur.

HESS- O-DAN

Danmarksbesta elokum. Auto- matisk rundtræk og træktræk- etc.

Pi. VALDEMAR LÜTZEN
Tórshavn

Hvær hevur sina framtíð

at gleða seg til -
at stúra fyrri -
at tryggja -

Snúgvíð tygum til ein HAFNIAMANN

Tryggingarsambandið
FØROYAR
Tórshavn, Tlf. 1090.

Umsjónarmaður:
JOHN SIVERTSEN
Á KONGABRUNNI
í húsum Niels L. Arge's

Gevio
føroyskar
BARNABØKUR!